

Hvordan påvirker offentligheden/ borgerne/ virksomhederne EU's politiske system?

- To grundlæggende måder:
- 1) Via politiske partier (Ministerrådet, Parlamentet, Kommissionen).
- 2) Via interessegrupper: a) nationale interessegrupper.
b) Euro-organisationer.
- Påvirkningen via Euro-organisationer er stigende.

EU's institutioner producerer forskellige former for politik (policies):

- 1) Reguleringspolitik: Regler om den fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, kapital og personer i det indre marked.
- 2) Udgiftspolitik: Overførsler via EU's budget: landbrugspolitik, regionalpolitik, forskningspolitik.
- 3) Makroøkonomisk politik: ØMU. Rentepolitik. Vekselskurspolitik. Koordination og gennemgang af medlemslandenes skatte- og beskæftigelsespolitik.
- 4) Borgerrettede politikker: Rettigheder. Retspolitik. Schengen. Asyl. Indvandring. Politisamarbejde. EU statsborgerskab.
- 5) Udenrigspolitik: Handelspolitik, eksterne relationer. Fælles sikkerhedspolitik.

Overstatslige/ supranationale/føderale beslutningsmåde vs. Mellestatslig/ intergovernmental beslutningsmåde

1) Overstatslig: Reguleringer; udgifter; visse borgerrettede politikker; visse makroøkonomiske politikker.

- Kommissionen har her den udøvende magt.
- Kommissionen har monopol på politiske initiativer.
- Normalt stemmes der med kvalificeret flertal i Ministerrådet.
- Europa-Parlamentet er integreret i beslutningsprocessen.
- Domstolen har fuld kompetence til at sikre overholdelsen af de udstedte regler.

2) Mellestatslig: De fleste makroøkonomiske politikker, borgerrettede politikker og udenrigspolitikken vedtages via en mellestatslig beslutningsproces.

- Ministerrådet er det vigtigste udøvende og lovgivende organ.
- Normalt er der enstemmighed på området.
- Kommissionen kan alene komme med ideer.
- Europa-Parlamentet bliver alene konsulteret af Ministerrådet.
- Domstolen har meget begrænset kompetence.

Moderne statskundskab og EU

1) Politologiens grundlæggende ligning:

Political preferences + political institutions = outcome

Institutioner = formelle og uformelle regler, procedurer mv. for beslutningstagen.

Outcome = offentlige politikker

- Præferencer ændres + inst.er K = outcomes ændres
- Præf. er K + inst. ændres = outcomes ændres

2)Politikkens enerti

Årsag: Politikken er ”locked in” =
Når bestemte institutionelle eller politiske ligevægte er nået, bliver disse institutioner eller politikker ”locked in”.

Årsagen er:

- 1) at bestemte aktører er ”veto players”; Én aktør kan hindre ændring i status quo.
- 2) Politik er ofte stiafhængig. Har man valgt én bestemt politisk sti, er den svær at forlade.

Teorier om europæisk integration/ integrationsteorier

Neofunktionalisme:

- Ernst B. Haas: Europæisk integration er en deterministisk proces. Som en snebold, der ruller ned ad et bjerg. "Spill-over" mekanismen er det centrale begreb:

Eksempel:

- Toldunion > Fælles handelspolitik > Fælles markedspolitik > Fælles landbrugspolitik > Fælles monetær politik > Fælles økonomisk politik > Fælles udenrigspolitik > Fælles forsvarspolitik
- Spill-over er et resultat af ikke-statslige aktørers ageren. Partier. Interesseorganisationer. Virksomheder. De skifter interesser. De skifter loyalitet til det nye politiske niveau.
- Neofunktionalismen er en del af den liberale skole i international politik. Automatisk integrationslogik, som underminerer staterne.
- Problem: Hvordan forklares tilbageslaget for europæisk integration i midten af 1960'erne. Og stagnationen frem til 1985. Hvordan forklares krisen i f.m. forfatningstraktaten?

Intergovernmentalisme:

- Stanley Hoffman. Staterne er de vigtigste aktører. Staterne har egne nationale interesser, som de varetager. Der findes ingen automatisk integrationslogik.
- Europæisk integration finder kun sted, hvis medlemsstaterne har en interesse heri.
- Intergovernmentalismen er udledt af den såkaldte realistiske teori i international politik = Staterne er international politiks atomer.

Føderalisme:

- Både en positiv teori (hvordan samarbejdet er) og en normativ teori (hvordan samarbejdet bør være).
- Det afgørende spørgsmål i føderalistisk teori drejer sig om, hvor magten bør ligge. Hvilke kriterier skal lægges til grund for magtfordelingen.
- Samarbejdet bør være lagdelt: Kommuner, regioner, stater, samarbejde mellem stater, Den Europæiske Union.
- Kun hvad der ikke kan klares lokalt, skal skydes op på et højere niveau. Subsidiaritets- eller nærhedsprincippet er et føderalistiske princip.
- Løbende ændringer af EU's traktatgrundlag er det, der driver den europæiske integration frem mod en egentlig forfatning.
- EU bør have et Europa-Parlament med samme magt som et nationalt parlament. Europa-Parlamentet skal også udpege en europæisk regering.
- Målet er en føderalistisk organiseret Europæisk Union (Europas Forenede Stater).

Fiskal føderalisme:

- Fiskal føderalisme er en variant/konkretisering af føderalismen: Her lægges vægt på, at tre kriterier skal være opfyldt for at magt skal skydes op på supranationalt niveau:
- 1) Stordriftsfordele i samarbejdet i forhold til omverdenen (fx handelspolitik).
- 2) negative eksternaliteter, hvis der ikke samarbejdes (fx miljøpolitik).
- 3) demokratisk-folkelig opbakning til samarbejdet (mangler m.h.t. fx forsvarspolitik, selv om 1) + 2) er opfyldt).

Kompromisser:

Liberal intergovernmentalisme: Andrew Moravcsik.
Europæisk integration foregår i to trin:

- Først trin: Der er en "efterspørgsel" efter EU-politikker fra indenlandske økonomiske og sociale aktører.
- Andet trin: Nye EU-politikker "udbydes" via mellemstatslige/intergovernmentale aftaler på statslederplan.

Supranational governance: EU er en kompleks institutionel og politisk størrelse.

- Der findes aktører og interesser på alle niveauer. Varierer efter politisk samarbejdsområde og type af aktører.
- Supranationale institutioner (Kommissionen, Parlamentet, Domstolen) har selvstændig indflydelse på de økonomiske politikker.

HUSK!

For alle teorier til alle tider gælder:

De skal bruges til at generere hypoteser, som kan testes mod den empiriske virkelighed.

Om en teori er god eller ej afhænger af, om den er i stand til at forklare bestemte fakta.